

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜ EFAD)

Karamanoğlu Mehmetbey University Journal of Literature Faculty

E-ISSN: 2667 – 4424

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/efad>

Tür: Araştırma Makalesi
Kabul Tarihi: 26 Nisan 2021

Gönderim Tarihi: 15 Nisan 2021
Yayımlanma Tarihi: 13 Mayıs 2021

Atıf Künyesi: Tuzcu, K. (2021). "Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Öğreticilerin Ana Dillerine ve Kültür Değerlerine Hâkimiyetleri Meselesi". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 45-55.

DOI: <https://doi.org/10.47948/efad.916194>

TÜRKÇENİN YABANCILARA ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETİCİLERİN ANA DİLLERİNE VE KÜLTÜR DEĞERLERİNE HÂKİMİYETLERİ MESELESİ

Kerim TUZCU*

Öz

Dil öğretimi, küresel vatandaşların çevrelerindeki dünyayla ilgilenmelerine yardımcı olduğu için günümüz dünyasında önemli bir bileşendir. Küreselleşme, dünyanın daha küçük bir yer hâline gelmesine neden oldu ve bugün, devletlerin ve vatandaşların en temel düzeyde bile birbirleriyle iletişim kurabilmelerini gerektiren sanal hâle geldi. İster bir dostluk veya dayanışma gösterisi olsun, ister kültürel meselelerde bir aracı kullanmak olsun, her durumda kendi dilini karşıdaki muhatabına öğretmek ve bu yolla onları kendine bağlayabilmek için dil öğretimi son derece ehemmiyetlidir. Ayrıca kendi medeniyet ve dünya görüşünü başkalarına ilkah etmenin en kestirme ve en tesirli yolu kendi dilini o kitlelere öğretmek ve benimsetmekten geçmektedir. Dil merkezleri öğrencileri, kendi ülkelerindeki yabancı bir kültür ve dil hakkında bilgi edinmek için eşsiz bir fırsata sahiptir. Bu kurslarda kullanılan metinler ve görseller, hedef dilin sosyal ve kültürel değerlerine kısa bir bakış sunar. Bunlar yeni dili anlamak için yararlı olsalar da, öğrencilerin kültürle ilgili "arka plan" bilgilerine maruz kalmaları genellikle daha faydalıdır. Yani, bir yabancı dil öğretmeni için sadece hedef dilde akıcı olması yeterli değildir, öğretmenin de kültür ve değerleri konusunda bilgili olması ve bunları öğrencilere etkin bir şekilde aktarabilmesi gerekir. Türkçeyi yurt içinde veya başka bir ülkede yabancı dil olarak öğretirken, öğretmen sadece dilin değil, aynı zamanda Türk kültürünün ve onun değerler sisteminin de elçisi olur. Bunu öğrencilerle en iyi şekilde paylaşmak için öğretmenin kendi kültürü hakkında objektif ve açık bir görüşe sahip olması çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Yabancı dil, Ana dili, Hedef dil, Dil öğretimi, Kültür ve medeniyet

The Issue of Native Language Domination and Cultural Values in Teaching Turkish to Foreigners

Abstract

Language teaching is an important component in today's world as it helps global citizens engage in the world around them. Globalization has resulted in the world becoming a smaller place, and today has even become virtual, requiring states and citizens to be able to communicate with each other, even at the most basic level. Whether as a show of friendship or solidarity, or to use an intermediary in cultural affairs, learning a foreign language is an ideal way to connect to that culture and its values. Students of language centres have a unique opportunity to learn about a foreign culture and language within their own home country. The texts and visuals employed by these courses offer glimpses into the target language's social and cultural values. While these are useful for understanding the new language, it is generally more beneficial for students to be exposed to

* Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, Siirt/Türkiye. E-Posta: kerimtuzcu@hotmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8432-2602>

“background” information about the culture as well. That is, it is not sufficient for a foreign language teacher to only be fluent in the target language, the teacher must also be well-versed in the culture and its values and be able to effectively transmit those to the learners. When teaching Turkish as a Foreign Language, either inside the country or in another country, the teacher becomes an ambassador of not only the language but also the Turkish culture and its system of values. It is essential that the teacher have an objective and open view of their own culture in order to best share it with learners.

Keywords: Communication, Foreign language, Native language, Target language, Language teaching, Cultural Values

Giriş

Dil öğretimi ve öğrenimi bilinen hedeflerinin yanında- farkında olarak veya olmayarak- aslında bir nevi kültür, medeniyet, tarih ve anane aktarımıdır. Bütün diller, ait olduğu milletin tarihi ve toplumsal şifrelerini bünyesinde barındırmakta ve yaşatmaktadır. Hedef dil öğrencileri, çoğu zaman o dile ait kültür ve medeniyet unsurlarını, söz konusu dili öğrenirken farkında olmadan alır ve içselleştirirler. Hakikatte, birçok dil öğrencisi, öğrendikleri dili, salt dil olarak öğrenmek maksadını değil, o dilin temsil ettiği ve iç içe yaşadığı kültürü tanımak amacındadırlar. Hususan günümüzde, küreselleşme ve sanallaşmanın da tesiriyle neredeyse bir avuç içi kadar küçülen ve büyük bir köy hüviyetine dönüşen dünyada, halklar arasındaki mesafe iyice azalmış ve birbirlerini tanıma ve daha da yakınlaşma arzusu hem artmış hem de hiç olmayacak kadar kolaylaşmıştır. Seyahatler madden ve fiziken kolaylaşmakla beraber bunun yanında sanal âlemde adi bir muamele derecesine düşmüştür. Bu gelişmeler görünüşte milletler ve devletler arasında bir yakınlaşmayı, dostluğu, insanî değerlerin öne çıkmasını sağlaması gerekirken, hâlen yaşamakta olduğumuz veya şahit olduğumuz onlarca savaş, çatışma, işgal gibi canavarca muamele ve fiiller, maalesef beklenenin aksine neticelerin ortaya çıktığını göstermektedir. Bu ihtilaf ve çatışmaların birçok sebebi olabilir ancak aynı dili konuşan halklar ve devletler arasında da bu elim hadiselerin vuku bulması aynı dili konuşmanın yetmediğini göstermektedir. Bu durum, iletişim kurabilmek ve onu sağlıklı bir biçimde devam ettirebilmek için dilden (lisan) öte bir dil (gönül) birliği kurulmasının lüzumunu göstermiştir.

Küreselleşen dünyada hem yerli ve milli olup hem de maddî ve manevî gücünü muhafaza etmek bir hayli zorlaşmıştır. Devletler arası sınırların çok kolay aşıldığı, sanal olarak ise neredeyse hiçbir sınırın olmadığı günümüz dünyasında her türlü bilgiye, kaynağa erişmek çok kolaylaşmış ama bu defa da söz konusu bilgilerin sıhhati tartışmaya açılmıştır. Zira doğruluğunu veya yanlışlığını kolay kolay teyit edemeyeceğimiz sınırsız sayıda kaynak göz açıp kapatıncaya kadar elimize ulaşabilmektedir. Bu kargaşa ve karmaşadan kurtulabilmek ise kolay kolay mümkün görünmemektedir. Özellikle kendi dili ve ülkesi haricindeki bilgilerin doğruluğunun araştırılması çok daha zorlaşmıştır. Bundan dolayı, herhangi bir dili öğrenmek niyetinde veya öğrenmekte olanların, bu türlü bilgiler için canlı olarak bir kaynağa başvurmaları en kestirme yol olacaktır. Bu canlı kaynak da şüphesiz dersin araç gereci, hocası ve öğreticisidir.

Teknolojik gelişmelerden yabancı dil öğretimi usul ve yöntemleri de nasibini almıştır. Özellikle çeviri alanında katedilen yol bir hayli çok olmuştur. Ama şunu unutmamalıyız ki makine çevirileri kelimelerin yalnızca düz anlamını; bu düz anlamlardan da birkaçını tam olarak tercüme edebilmektedir. Sözcüklerin ikincil manalarını, mecaz manalarını, terim manalarını, deyim manalarını, atasözlerini vb. kısmen çevirebilmekte yahut hiç çevirememektedir. Ayrıca bir ana dilin lehçeleri arasındaki aktarmalarda daha fazla yanlışla yol açmaktadır. Çünkü lehçeler arasında mevcut bulunan diller arası yalancı eşdeğerler¹ tam ve doğru tercümeyle engel olabilmektedirler. Bu durumda, öğrenilen dili ve o dilin taşıyıcılığını yaptığı kültür ve medeniyeti her şeyiyle bilen bir öğretici her zaman gerekecektir. Ayrıca dil öğretimindeki duygu aktarımını yapabilecek tek varlık ve araç, hedef dili öğreten aynı zamanda ana dili de yine bu hedef dil olan öğretici olabilir.

Dilin aslında bir kültür ve medeniyet aktarımı olduğu fikrinden yola çıkılarak, bunun da en etkin olarak öğreticiler tarafından gerçekleştirilebileceği; dolayısıyla genelde herhangi biri dili yabancılara öğreten öğreticilerin, özelde ise Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde görev alacak kişilerin, kültür ve medeniyet değerlerini hakkıyla bilip özümsemiş olmalarının lüzumu üstünde durulacaktır. Türkçenin

¹ İki farklı dilin veya bir dilin lehçelerinin arasında yazılışı veya telaffuzu aynı olduğu hâlde tamamen farklı anlamlar taşıyan kelimeler (Uğurlu, 2004:31). Yalancı eşdeğerler karşımıza eşadlı, eşsesli, eşyazımlı veya eşşekilli olarak çıkabilir.

yaklaşık beş bin yıllık kadim tarihi ve bu tarih içinde binlerce yıllık imparatorluk dili olmasının da getirdiği cazibenin yanında son yıllarda başta Türkiye Cumhuriyeti olmak üzere diğer Türki devletlerinin de dünya siyaseti ve iktisadi sahasında öne çıkmalarıyla dilimiz karşı artan alakanın hakkıyla karşılığının verilebilmesi ve bizim de bundan kârlı çıkabilmemiz için yabancılara Türkçe öğreten görevlilerin üzerlerinde taşıdıkları bu mesuliyetin farkında olarak davranmaları şahsî ve millî bir görev olarak addedilmelidir.

Türkçe, asırlarca dünyanın dört bir yanında onlarca devlet kurup faklı milletlere hükmetmiş kadim bir milletin -Türk milletinin- dili olarak her devirde revaçta olmuş ve yabancı milletlerden öğrenicisi eksik olmayan yaygın ve büyük dil bir olmasına rağmen hâlihazırda sadece mensubu olduğu milletin fertleri tarafından konuşulan bir dil konumundadır. Çünkü Türk tarih geleneğinde fethedilen topraklardaki mahalli halkın diline ve medeniyetine karşı onları yok edici veya yok sayıcı bir zihniyet güdülmemiş, diline ve kültürlerine dokunulmamıştır. Asırlarca Türk hâkimiyeti altında yaşayan hiçbir kavim veya devlet Türkçeyi öğrenmek zorunda bırakılmamışlar yani bu yönden sömürülmemişlerdir. Dolayısıyla bugün o topraklarda, azınlık olarak yaşayan Türkler dışında, Türkçe konuşan bir kimseye rastlanmamaktadır. Demek ki Türkçe hiçbir zaman bir sömürge dili olmamıştır. Yalnızca müsteşrikler, ilim ve edebiyat meraklısı yabancılar, diplomatik görevliler, tüccarlar/ticarette uğraşanlar, göçmenler ve gönüllüler gibi kişi veya tayfalar haricinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen pek fazla kişi olduğunu söylemek mümkün değildir. 20. asrın son çeyreğine gelinceye kadar da Türkçenin yabancılara öğretilmesi ilmî çerçevede ve uzmanlık düzeyinde olmamıştır.

Soğuk savaş döneminin sona ermesi ve Sovyetler Birliğinin dağılması neticesi Orta Asya Türki Cumhuriyetlerinin esaretleri sona erip istiklallerine kavuşmalarıyla beraber Türkiye ile Türki Cumhuriyetler arasında hiç vakit kaybetmeden diplomatik ilişki kurulmuş ve karşılıklı olarak birçok sahada anlaşmalar imza edilmiştir. Bu anlaşmalar neticesi, ilgili ülkelerde Türkiye Türkçesi Eğitim Öğretim Merkezleri açılarak Türkiye Türkçesi öğretimine başlanmıştır. Ayrıca Türkiye’de öğretim görmek üzere bu ülkelerden gelen öğrenciler için de -kuruluşu yeni sayılabilecek- Türkçe Öğretim Merkezlerinin sayısı artırılmış ve memleketin değişik illerinde yeni şubeler açılmıştır.

21. asrın başlarından itibaren sadece Türk Cumhuriyetleri ve akraba halklardan değil dünyanın hemen her yerinden özellikle üniversite seviyesinde çok sayıda yabancı öğrenci Türkiye’ye gelmiştir. Dolayısıyla hemen her üniversite dışarıdan gelen bu öğrenciler için kendi yabancı dil öğretim merkezlerini kurmuştur.

Son çeyrek asırda, Türkiye’nin siyasî ve iktisadî gücünün de artmasıyla, dünyada bir cazibe merkezi olduğu gerçeği ortadadır. Ayrıca Türkiye’nin coğrafi olarak hassas bir yerde bulunması ve çevresindeki askerî ve siyasî hadiseler sebebiyle büyük göç hareketleri oldu ve milyonlarca insan ülkeye geldi. Ayrıca ülkemize çalışmak ve iş bulmak için gelenleri de sayarsak Türkçe öğrenmek isteyen büyük bir yetişkinler sınıfı ortaya çıktı.

Sovyetler Birliğini yıkılmasıyla istiklalini kazanan Türki Cumhuriyetler, Türkiye’nin dünyanın her yanından öğrenci kabul etmeye başlaması, Türk sinema ve dizi alanındaki gelişmelerle ülkemizin tanınırlığının artması ve Türkiye’ye gelen çok sayıda mülteci ve göçmenler gibi sebeplerle Türkiye Türkçesine olan talebin bir anda artması; Türkçenin yabancılara öğretilmesi hususunda çok da tecrübesi olmayan Türkçe öğreticilerini hazırlıksız yakaladı denilebilir fakat zamanla bu eksiklikler büyük ölçüde giderildiğini; ders araç gereçleri başlangıçta acemice hazırlanmış olsa da artık bu hususta çok daha ileri bir seviyede olduğumuzu söyleyebiliriz.

Günümüz itibariyle Türkiye’de, yabancı öğrenci kabul eden üniversitelerin çoğunda, birçok özel kurs merkezinde; yurt dışında ise YÖK’e bağlı üniversitelerde, MEB’e bağlı ortaöğretim kurumları ve Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezlerinde, TİKA’ya bağlı yürütülen Türkiyat projeleri kapsamında, Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde, Maarif Vakfı’na bağlı ortaöğretim kurumlarında, MEB ile Türkiyat projesi yürüten yabancı üniversitelerde, yabancı üniversitelerin Türkiyat kürsülerinde ve özel teşebbüsün işlettiği kurslarda Türkiye Türkçesi öğretimi yapılmaktadır. Türk dili ayrıca, lehçe veya şive seviyesinde birtakım

farklılıklar gösteren, Türk soylu yedi müstakil devletin² resmi dili olarak varlığını sürdürmektedir. Bunların dışında ise elliye yakın kolu, farklı devletler içinde azınlık veya muhtar cumhuriyet konumunda bulunan toplumların resmi veya günlük iletişim dilidir. Bütün bunlardan daha önemlisi ise Türkçenin konuşulduğu ve öğretildiği coğrafyanın genişliğidir. Gerek Türkçenin kendi kollarının konuşulduğu gerekse yabancılara Türkçenin öğretildiği coğrafyalarda, öğretmenlerin alan bilgisi yanında Türk kültür ve medeniyetine olan ilgi, alaka ve bağlılıkları, yaptıkları işin başarıya ulaşmasında en büyük etken olacaktır. Zira o coğrafyalar aynı zamanda bizim gönül coğrafyamızdır. Bu kadar geniş bir coğrafyada varlığını geliştirerek sürdüren Türk dilinin, yabancılar tarafından ilgiyle takip edildiği ve merak uyandırdığının farkında olunmalı ve sadece kuru bir dil bilgisi öğretimiyle yetinilmemelidir.

1. Kültür ve Medeniyetin Taşıyıcısı Dil

Dilin, ait olduğu kültür ve medeniyet değerlerini taşıyan en büyük araç olduğu şüphesiz. Bu konu, hakkında en çok araştırma ve çalışma yapılan bir sahadır. “İnsan bir ülkede yaşamaz, bir dilde yaşar. Ülkemiz, ana yurdumuz dilimizdir, başka bir ülke yoktur.” der Emil Cioran (<https://aliharar.blogspot.com>). Yani, değil sadece kültürü taşımak ve bir köprü vazifesi görerek o kültürü çağlar ötesinden yine çağlar berisine taşımak, bizzat o kültürün ve medeniyetin kendisidir dil. Demek ki dil aynıyla kültürdür, medeniyettir.

İnsan, dilinin gücü nispetinde algılar çevresini, dünyayı, kâinatı; dilinin kudreti ölçüsünde hükmeder eşyaya, etrafına ve gönlüne. Dilinin zenginliği kadar zengindir insan ve o ölçüde varlığını hisseder ve kabul ettirir. Kesesindeki kadar alıp satabilen insan aynı şekilde zihni ve aklındaki kelime dağarcığı, söz varlığı kadar düşünülebilir ve kendini ifade edebilir. Bundan dolayı olsa gerek Ludwig Wittgenstein: “Dilimin sınırları dünyanın sınırlarıdır.” (<http://www.halklailiskiler.com.tr>) diyerek her şeyi bildiğini veya her şeye elinin yetiyeceğini düşünen insanoğlunun bu konuda sadece dil ve o dilin bünyesindeki tarih, fikir, felsefe, sanat, kültür ve medeniyetle var olabileceğini çok veciz olarak ifade etmektedir.

Dil aynı zamanda, yazılı olmayan ama milletin içinde yaşayan sözlü kültürü de taşıyan yegâne vasıttır. Hiçbir yerde bulamadığımız güzellikleri, nezaketi, nezafeti, aşkı, inceliği, bediiyatı, zarafeti ve sihri; biz dilde, ana dilinde hisseder, sezer, bulur ve yaşarız. Ana diliyle vücuda getirilen sözlü veya yazılı eserler hiçbir emredici ve amirane bir üslup kullanmadan adeta bütün bir kültür ve medeniyeti, ananeyi, saltı, gelenek ve göreneği bünyesindeki o sırlarla birlikte sezdirir.

İnsanı terbiye eden kültürdür, demiş Cicero (cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr). Fiziken benzediği tüm canlılara onu üstün kılan, hemcinslerinin ise önüne geçiren en büyük sebep ilmi ve irfanıdır insanoğlunun. İlim ve irfan ise dolaylı olarak kültürü ve medeniyeti ifade eder. Bunların kalıcılığı ve bütün millete mal olabilmesinin biricik yolu da dildir, dilin sağlamlığı ve gücüdür.

Dil, bir bakıma, onun konuşurlarının ve bu konuşurlardan müteşekkil toplulukların cildi ve derisidir. Deri ve cilt canlı bir yapı ve uzuv olduğu için dışarıdan müdahale kabul etmeyen ayrılmaz bir parçadır. Kuru bir kabuk veya kesilip atılacak bir tırnak yahut kıl parçası değil, adeta insanı sarmalayan ve türlü tehlikelere karşı koruyup muhafaza eden canlı derisidir. Soyulduğu zaman netice bellidir: Ölüm. Heidegger: “Dil varlığın evidir” der (<https://tdk.gov.tr>). Dolayısıyla onun başına gelen her bir fenalık doğrudan milletin varlığına yönelir ve onu tehdit eder. Çünkü dil ölürse kültür ölür, medeniyet ölür, tarih ölür... Millet ölür neticede.

Her bir kelime ve kavram ayrı bir anlam yüklüdür; farklı bir mana iklimi taşır. Her dil dünyayı farklı bir pencere ve zaviyeden gördüğü gibi dildeki her kelime de kendine ait bir dünya kurmuştur o dilin içinde. Hiçbirisi fazla veya lüzumsuz değildir. Bir yuvanın duvarındaki bir kerpiç gibidir. Dolayısıyla, bu yapıtaşlarından biricikliğinin başına gelen felaket bütün duvarın ve evin başına gelmiş demektir. Zira böyle bir duvarda hiçbir kerpiç başka bir kerpicin yedeği olamaz, onun yerine geçip o boşluğu dolduramaz. Binaenaleyh, bu yapıdan düşen her kerpiç milletin kültüründen ve mana ikliminden bir parçanın ölümüdür.

² Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Özbekistan Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti, Türkmenistan Cumhuriyeti.

İnsanoğlu, azaları yönünden birbiriyle bütünüyle benzer ve aynı yapıda olmasına rağmen hâlihazırda dünyada yaşayan yaklaşık 8 milyar kişi -ve bundan önce yaşamış milyarlarca insan da- şeklen birbirlerinden başka başkadır. Bundan sonra gelecek olanlar da ne evvelkilere ne de bugünlükere benzeyecektir. Dolayısıyla söylenebilir ki -aynı ana dilini konuşan insanlar da dâhil- kaç insan varsa o kadar da farklı düşünce ve kavram dünyası vardır. Her dil, biraz da bu farklılıklarla zenginleşir ve gelişir.

2. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Unsurlarının Kullanımı ve Öğreticilerin Kendi Ana Diline Hâkimiyeti

Herhangi bir dilin veya özel olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, yalnızca bir dil bilgisinin veya günlük konuşma dilinin öylesine bir aktarımı değildir ve böyle görülmemelidir. Böyle olursa kuru kelime öğrenmekten veya papağan gibi üç beş kelime ve cümle ezberlemenin ötesine geçmeyecektir.

Dildeki göstergeleri söz yapan ve onları kalıcı kelam hâline dönüşmelerinin en müessir sebebi, yüzlerce belki binlerce yıllık bir kültür ve medeniyet teknesinde yoğunlaşmalarıdır. Taş, toprak, ahşap, kum vs.' den müteşekkil yapılar zamanla sadece korunma ve barınma ihtiyacının ötesine geçerek nasıl estetik özellikler taşıyan mimari bir eser hüviyeti kazandırlarsa, ağızdan çıkan sözler de zamanla kültür ve medeniyet havuzunda mayalanarak kuru bir söz olmaktan çıkmışlar; yeni hüviyetler, estetik değerler ve edebi nitelikler kazanmışlardır. “Kâinatta her sisteme bir anlam yükleyerek ondan bir mana oluşturma, sembolik kavramlar üzerine anlaşma kültürü kurma başarısını insan göstermiştir” (Ungan, 2020: 57). Bundan dolayıdır ki bir dilin kullanımını ve bütün özelliklerini yalnızca o dili ana dili olarak konuşan, o dille dillenen, o dille ağlayıp gülen mensupları en iyi ve yetkin şekilde bilebilir.

Toplulukları, grup veya sürü diyebileceğimiz amaçsız kalabalıkları yekvücut hâline getirip onlardan şuurlu kalabalıklar çıkmasını sağlayan birçok sebep olsa da bunların başında dil gelmektedir. Dilin, insanlar arasındaki birlik ve bütünlüğü sağlamada adeta görünmeyen bir yapıstırıcı gibi bir etkisi ve rolü sayesinde milletler ortaya çıkmıştır. Kişiye millî kimlik şuurunu veren ve yaşadığı topluma aidiyet hissi zerk eden de yine -en başta- dildir. Azerbaycanlı merhum şair Bahtiyar Vahapzade'nin “Ana Dili” şiirinde dediği gibi:

*Bu dil – bizim ruhumuz, eşgimiz, canımızdır,
Bu dil – birbirimizle ehdi-peymanımızdır.
Bu dil – tanıtmış bize bu dünyada her şeyi
Sende neçe min illik benim medeniyyetim
Şan-şöhretim şahlanır.
Menim adım, sanımsan,
Namusum, vicdanımsan! (<https://www.antoloji.com>)*

Dil yoksa insan da yoktur veya yok'a denktir çünkü insanı insan yapan hususiyetler dil vasıtasıyla ortaya çıkmaktadır. Kendini bilen ve kimliğine kavuşabilen insanlar ise sağlıklı bir toplum oluşturabilirler:

Türkçenin yabancılara öğretimi ile ilgili ilke ve usuller genellikle yabancı dil öğretimine paralel olarak ortaya konmuş olup bunlardan en başta geleni ise öğretmen yeterlikleridir. Çünkü eğitim ve öğretimin kaptan köşkünde oturan kişi öğreticilerdir. Sadece dil öğretimi olarak değil genel anlamda da öğretmenlik yeterlilikleri her zaman tartışılmış ve neticede öğretmenlik mesleğinin genel yeterlilikleri olarak şu maddelerde birleşilmiştir:

- 1-Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim
- 2-Öğrenciyi tanıma
- 3-Öğrenme ve öğretme süreci
- 4-Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme
- 5-Okul, aile ve toplum ilişkileri
- 6-Program ve içerik bilgisi- (Millî Eğitim Bakanlığı, 2017: 7).

Yukarıda belirtilen yeterlilikler elbette yabancı dil öğretmek için değil, genel olarak bir öğretimde bulunması gereken hususiyetlerdir.

Yabancı dil öğretiminin ilke ve esasları, bütün dünyada hemen hemen birbirine paraleldir. Hedef dilin özelliklerine ve öğrencilerin hedef dili öğrenme maksatlarına bağlı olarak ufak tefek farklılıklar gösterebilen bu ilkeler, umumiyetle, temel ilkeler ve genel ilkeler başlıkları altında toplanmıştır:

2.1. Temel İlkeler:

- 1-Dört temel beceriyi geliştirme
- 2-Öğretim etkinliklerini önceden planlama
- 3-Basitten karmaşığa somuttan soyuta doğru öğretme
- 4-Görsel ve işitsel araçları kullanma
- 5-Ana dilini gerekli durumlarda kullanma
- 6-Bir seferde bir tek yapıyı sunma
- 7-Yerilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama
- 8-Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama.
- 9-Bireysel farklılıkları dikkate alma
- 10-Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme

2.2. Genel İlkeler:

1. Öğretime dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme ile başlanması,
2. Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlemesinin sağlanması,
3. Kullanılan dilin öğretilmesi,
4. Öğrencilerin yeni dil alışkanlıkları sağlamasına yardımcı olunması,
5. Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde çıkarmalarının öğretilmesi,
6. Amaç dil ile ana dil arasında sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,
7. Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp sunulması,
8. Yeni cümle kalıplarının bilinen sözcüklerle öğretilmesi,
9. Öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağının tanınması,
10. Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,
11. Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,
12. Bir seferde bir tek sorunla uğraşılması,
13. Amaç dilin o dili ana dili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğretilmesi,
14. Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,
15. Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,
16. Öğrencilerin sınıfta daha çok konuşma yapmalarına olanak sağlanması,
17. Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
18. Öğrencilere sorumluluk verilmesi; öğrencilerin bireysel çalışmalar için yönlendirilmesi. Bu çalışmaların öğrencilerin farklı yönellerine cevap verecek nitelikte olmasına dikkat edilmesi,

19. Dersi planlarken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,

20. Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması; öğretilmeyen konularla ilgili soruların sorulmaması (Demirel, 2014:29).

Dil öğretiminin, esasında bir kültür ve medeniyet aktarımı olduğu; Türkçenin yabancılara öğretimi esnasında, ders araç gereçlerinde kültür ve medeniyet değerlerinin kullanılması yoluyla öğretilen dilin daha kalıcı olacağı hususunda yapılan birçok çalışma mevcuttur:

Erol Barın, “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Nasreddin Hoca Fıkralarının Yeri” (<https://www.turkyurdu.com.tr>) adlı yazısında “Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin ana dil olarak öğretilmesinden farklı ve zor yönü; Türkçeyi öğrenen yabancıların Türk kültürüne olan uzaklığıdır. Yabancı dil öğrenen kişi o dile ait kültürün içine girmektedir.” diyerek aslında dilin bizzat kültür ve medeniyetin kendisi olduğunu ifade etmektedir.

Sibel Barcın, “Türk Soylulara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarım Aracı Olarak Atasözleri ve Deyimlerin Kullanımı: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Altın Köprü Türkçe Öğretimi Ders Kitabı (B1 Seviyesi)” isimli makalesinde: “Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine hazırlanan kitaplar sadece dil becerisi kazandırmayı hedeflemez, aynı zamanda Türk kültürüne ait değerleri, yaşam biçimlerini, bireylerin bir olaya bakışını, tutumunu öğretir ve kültürün taşıyıcılığını yapar. Buradan hareketle metinler titiz bir çalışma ile seçilmeli ya da oluşturulmalıdır. Böylece okuma, dinleme, yazma ve konuşma temel dil becerilerinin öğretimine ve kültür aktarımına katkıda bulunulabilir.” demekte özellikle Türk soylulara Türkiye Türkçesi öğretiminde, metin seçimlerinde dikkat edilmesi gereken hususlara dikkat çekerek, bu metinlerin kültürel öğeleri barındırmasının öneminden özellikle bahsetmektedir (Barcın, 2018: 5).

Nazmi Arslan ve Erhan Durukan, “Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi” adlı makalelerinde; “Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı önemli bir yer tutmaktadır. Kültür aktarımı konusunda en önemli etkenlerden biri ders kitaplarıdır. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından kültürümüzü yansıtıcı özellikler göstermesi gerekmektedir.” diyerek seçilecek söz varlığının kültür ve medeniyet özelliklerini yansıtması gerektiğini belirtmişlerdir (Arslan ve Durukan, 2014: 247).

Hüseyin Duru, “Atasözleri ve Deyimlerin Yabancılara Öğretilmesinde Yöntem ve Teknikler” adlı yüksek lisans çalışmasında, kalıplaşmış söz grupları olan deyim ve atasöz gibi dil zenginliklerinin aynı zamanda kültür ve medeniyetin de tanıkları olduğunu belirterek, Türkçenin yabancılara öğretiminde etkin bir rol aldıklarını ifade etmiştir (Duru, 2009).

Neslihan Küçükler, “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik, Sanatsal Uyarılarla Yapılandırılmış Etkinlikler Üzerine Bir Model Önerisi” adlı yüksek lisans tezinde, kültür ve medeniyetin bir parçası olan sanat eserlerinin Türkçenin yabancılara öğretimine yapacağı katkının önemini ortaya koymuştur (Küçükler, 2010).

Yasemin Bayyurt, “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Kavramı ve Sınıf Ortamına Yansımaları” adıyla neşrettiği yazıda: “Yabancı dil öğretimi için kitap yazan yazarların çıkış noktası hedef dilin kültürüne özgü bağlamları harekete geçirecek temaları seçerek öğreten ve öğrenen bireyleri aktif hâle getirmektir.” diyerek kültürel değerlerin aslında öğretim ortamına da ayrıca katkı sağladığını ifade etmiştir (Bayyurt, 2011:36).

Mesut Gün ve Ramazan Şimşek, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sosyo-Kültürel Yansımalar” adıyla yayımlanan araştırmalarında: “Ortadoğu ve Asya’daki siyasal, toplumsal ve demografik hareketler neticesinde Türkiye’ye gelen yabancılar eğitim, kültür, ticaret, temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Türkçe öğrenmeye başlamıştır. Oldukça zengin kültürel içeriğe sahip olan Anadolu coğrafyası gelen yabancılarla birlikte bu zenginliğini artırırken toplumsal anlamda sorunlar da yaşamaya başlamıştır.” diyerek meseleye farklı bir boyut getirmişler ve ders araç gereçlerinin hedef dilin yalnızca kendi kültür değerlerini değil Türkiye’de uzun süre kalacak olan insanların mensup olduğu kültür ve medeniyet değerlerini de içermesinin gerektiğini belirtmişlerdir (Gün ve Şimşek, 2020: 46).

Filiz Mete ve Ülkü Gürsoy, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Görüşler” adlı makalelerinde: “Hızla küreselleşen günümüz dünyasında ülkelerin kendi kaynak ve sınırları ile tek başlarına var olmaları artık mümkün görünmemekte, bu nedenle devletler ekonomik topluluklarla bütünleşme eğilimi göstermektedirler. Eğitim sistemleri bu süreçten etkilenmiş ve dil öğretimi alanları üzerindeki çalışmalar hızlanırken özellikle konuşulan ana dilin yabancı bir dil olarak öğretilmesi konusu önem kazanmıştır. Değişen dengeler süreci, Türkiye'nin de kendi dilini öğretip kültürünü tanıtmamasını her zamankinden daha gerekli kılmaktadır.” derken, işin sadece kültür aktarım boyutunda kalmayıp ülkeler arası ekonomik ilişkileri de etkilediğini belirtmişlerdir (Mete ve Gürsoy, 2013: 343).

Fatma Bölükbaş ve Funda Keskin, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi” isimli çalışmalarında: “Kültürler arası bildirişimde en önemli amaç, farklı kültüre sahip bireyler arasında yeterli ve etkili bir bildirişim sağlamaktır. Tam olarak etkili bir bildirişimin sağlanması, ilişki içinde bulunan farklı kültüre sahip olan bireylerin birbirini anlaması ve alışveriş içinde olması gerekmektedir.” diyerek karşılıklı kültür etkileşimine dikkat çekmişlerdir (Bölükbaş ve Keskin, 2010: 226).

Ahmet Demir ve Fatma Açıık, “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler.” isimli makalelerinde: “Dil, bir milletin özelliklerini en iyi açıklayandır ve toplumun özellikleri dil ile birleşerek kültürün bir yansıtıcısı olur. Biri olmadan diğersinin varlığı düşünülemez gibi kültürün aktarılması da dil ile gerçekleşir.” Demektedirler (Demir ve Açıık, 2011:54).

Emrah Boylu ve Umut Başar, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Kültürel Boyutu: Türkçe Kalıp Sözlerin Farslara Öğretimi.” adlı çalışmalarında: “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bir bireyin kalıp sözleri kavrayıp kullanabilmesi, Türkçe ile birlikte Türk kültürünü de öğrendiği anlamına gelmektedir” (Boylu ve Başar, 2018: 33).

Kemal Oğuz Er, “Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri” adlı çalışmasında şöyle demektedir. “Yabancı dil derslerinin öğrenciler tarafından kolayca öğrenilmesi, öğretimin zevkli ve ilgi çekici olabilmesi için öğretilen yabancı dilin kültürüne ait öğelerin aktarımı son derece önemlidir” (Er, 2006: 4).

Âdem Kutlu, “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1- B2 Seviyesi)” adlı çalışmasında şöyle demektedir; “Kullanılacak kültürel unsurun hem kaynak kültür hem de hedef kültürün ortak özelliklerini kapsaması hâlinde öğrencinin derse karşı ilgi ve alakası üst düzey olabilir” (Kutlu, 2014: 700).

Murat Yiğit ve Mustafa Arslan, “Kültürel Etkileşimin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretime Etkisi: Arnavutluk Örneği” adlı araştırmalarında, yeni dil öğrenen kişi için, “Her dil dünyayı farklı bir perspektifle algılar. Bu deneyim sonucunda birey dünyayı yeni bir bakış açısıyla anlama ve anlamlandırma yetisi kazanır” şeklinde fikir beyan etmişler ve ona dünyayı tanıyabileceği yeni bir pencere açıldığını ifade etmişlerdir (Yiğit ve Arslan, 2014: 3).

Filiz Pehlivan, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları” adlı yüksek lisans çalışmasında, “Kültürün gelişmesiyle dil, dilin gelişmesiyle kültür gelişir ve zenginleşir. Kültürü inceleyerek dilin ne büyük bir “mucize” olduğu; dil mucizesini inceleyerek kültürün insan üzerindeki etkileri ve sonuçları anlaşılabilir.” diyerek, asıl mucizenin dil ve içinde barındırdığı kültür olduğunu belirtir (Pehlivan, 2007 :7).

Bilal Elbir ve Fatma Nur Aka, “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımına Yönelik Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi” adlı makalede “Bir milletin tarihini o milletin müziği, edebiyatı, bilimsel birikimi vs. belirler. Bütün bu ortak değerlerin gelecek kuşaklara taşınması rolünü üstlenen araç dildir. Bu açıdan bakıldığında dilin kültürden ayrılmaz bir parça olduğu ve kültürümüzün, dil sayesinde varlığını devam ettirdiği söylenebilir.” şeklinde değerlendirmede bulunmaktadırlar (Aka ve Nur, 2015: 375).

İnsanoğlu hangi dille konuşursa- sonradan öğrendiği bir dil de olabilir- onun rengiyle boyanır çünkü hayatın bütün acısını ve tatlısını konuştuğu dilden alır. "İnsan hangi dili biliyorsa, o yabancı dil ki

bu Türkçe de olabilir, artık onun parçası ve onun değeri hâline gelecektir. Dolayısı ile o dilin milletinin kültürünün sevecek ve övecektir" (Gülay, 1988: 34).

Edebî ürünler dili yaşatan ve onu canlı tutan en başat kaynaklardır. Demek ki aynı zamanda edebî eserler gelmiş geçmiş bütün kültür unsurlarını da barındırıyor. Türkçe öğreticileri gelmiş geçmiş bu tip eserlere ne kadar vakıfsa dil öğretimi esnasında da kültür ve medeniyet değerlerini aktarmada da o denli başarılı olacaktır. "Dil, kültürün zaman ve mekân boyutlarında aktarılmasını ve zenginleştirilmesini sağlayan temel mekanizmadır" (Güngör, 1991: 214). Öyle anlaşıyor ki zamanımızı aşip mazi ve istikbalde dil ve kültür sahasında yolculuk yapmak ve tarihe şahitlik etmek mümkündür fakat buna mâni tek bir şey vardır: günümüze takılıp kalmak. Zaman ve mekâna fiziken hükmetmesi mümkün olmayan insan yalnızca kültür ve medeniyet âlemine girerek bu kayıtlardan kurtulabilir. Hülasa, bunların tek şartı dili ve kültürü eş zamanlı ve art zamanlı olarak çok iyi bilmek ve özümsemektir.

Türkçenin yabancılara öğretilmesi günümüzde iki temel mantıkla yapılmaktadır:

1. Ana dili, Türkçenin herhangi bir kolu olan soydaş halklara mensup olanlar.
2. Ana dili, yabancı dil olanlar.

Bu iki gruptan hangisi olursa olsun, öğreticilerin kendi ana dillerini iyi bilmeleri ellerini güçlendirmektedir. Şöyle ki, kendini tam donanımlı hisseden bir öğreticinin özgüveni daha yüksek olacaktır. Dili iyi bilmek tabiatıyla sahip olduğu medeniyetin, kültürün ve maddi manevi zenginliğin de farkında olmak ve de bunları yeri ve zamanı geldiğinde hedef kitleye aktarabilmektir. Zira dil, beraberindeki medeniyet değerlerini aktarmadan tam olarak öğretilemez. Dilimize ister tamamen yabancı olanlara isterse soydaşlara öğretilim, dil bilgisinin yanında dini ve medeni değerleri, tarihi, coğrafyayı hatta siyaseti ve siyasi yapıyı bilenler diğerlerinden bir adım öndedirler dil öğretiminde. Çünkü hedef kitemiz çok değişik türde insanlardan oluşmanın yanında farklı amaçlarla da karşımıza gelmiş olabilirler.

Birinci tip öğrenci grubundan karşımıza gelenler Türkçeyi hiç bilmedikleri gibi dilin mantığını, felsefesini de bilmeyen kişiler oldukları için ilk planda daha yüzeysel olarak geçiştirebileceğimiz bir durum söz konusudur. Ancak ilerleyen seviye ve kurlarda öğreticiyi zorlayabilecek durumlar ortaya çıkabilir. Fakat burada da eğer dil öğretimi, hedef dilin konuşulduğu ülkede yapılıyorsa işimiz biraz kolaylaşacaktır. Zira sosyal çevre ve hayat da bize yardım edecektir. Tersine bir durumda yani hedef dilin, konuşulan sınırlar dışında öğretildiği yerlerde dille, dil bilgisiyle beraber dilin arka planındaki değerleri vermek ve göstermek de öğreticiye kaldığı için öğretim süreci zorlaşmaktadır. Bu durumda öğreticinin dile, dilin arka planındaki medeniyete ve felsefeye hâkimiyeti devreye girecektir.

İkinci tip öğrenci grubundan karşımızdaki kitle ise dil olarak çok uzağımızda olmadığı gibi hayat anlayışı, dünya görüşü ve medeniyet olarak da fazla uzağımızda değildir. Ama bu kitlenin içinde kavmi Türk kökenli olup ana dili Türkçe veya Türkçenin herhangi bir kolu olmayan öğrenciler de vardır.³ Bu kitleyi de birinci tipteki öğrenci grubu gibi düşünüp hareket edilmesi faydalı olacaktır.

Ülkemizde yukarıda bahsedilen birinci ve ikinci tip öğrenci gruplarının ikisi de mevcuttur. Son yıllarda sayılarında da ciddi artışlar görülmektedir. Dünyada öğrenci değişimleri, göçleri ve bu yolla yaşanan nüfus hareketleri artık ekonomik olarak da büyük yekûn teşkil etmektedir. Türkiye, özel veya kamu üniversiteleri olarak, bu pazardan payını alabilmek için büyük gayret içindedir. Hususan, ülkemizin artan tanınırlığı ve nüfuzu önümüzün daha da açık olacağını işaret ediyor. Bu durumu daha da lehimize çevirmek için resmî veya gayıresmî herkesin üzerine düşeni fazlasıyla yapması elzemdir. Elimizdeki mevcut öğrenciler öncelikli olarak bizlerin elçileri sayılır ve memnun edilmeleri ve bu yönde çaba sarf edilmesi gerektiği herkesin malumudur. Burada da en büyük görevlerden biri Türkçe öğreticilerine düşmektedir. Nitekim bu hususta Kürtül ve ark., "Uluslararası öğrenciler için önemli bir başka sorun, kültür, inanç ve etnik özelliklerinden dolayı öğretim elemanlarından olumsuz ve ayrımcı tavır görme ihtimalidir." diyerek, aslında az da olsa, bu tür menfi davranışlarla karşılaşıldığını ifade ederek, küçük büyük demeden tedbir alınmasının aciliyeti üstünde önemle durmuşlardır (Kürtül ve diğ., 2021: 121).

³ Özellikle Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nde bu durumla sık sık karşılaşılmaktadır.

Sonuç

21. asırda hız kazanan küreselleşme ve iletişim araçlarının yaygınlık kazanması, ülkeler arası sınırları adeta yıkmış görünüyor. Ekonomik güç savaşlarının yanında medeniyetler ve kültürler arasında da bir rekabet yaşanmaktadır. Bu rekabette ekonomik olarak da önde olanlar kazanmaya daha yakın gibi duruyorlar maalesef.

Küreselleşme ve medyanın menfi etkisiyle kaybolan kültür değerlerinin karşımızdaki kitleye ihsas edilmesi yine dil ile olacaktır.

Kültürün ve medeniyetin yaşaması ve gelişmesi, onu, yaymak ve başkalarına tanıtmakla mümkündür. Ticareten ve iktisaden gelişmek için artık uluslararası sermayeli büyük şirketler kuruluyorsa aynısı kültür ve medeniyet değerlerinin yaşaması için de düşünülebilir. Yani uluslararası tanıtım ve faaliyetlerle milli kültüre evrensellik kazandırmak mümkündür, elbette bu da dil vasıtasıyla sağlanabilecektir.

Coğrafya, insan muhayyilesinin şekillenmesine tesir eden en büyük sebeplerden biridir. Bu sebeple, bazı kelime ve bazı kavramlar her dilde bulunmaz. Bu kavram ve kelimeleri anlatabilmek de ana diline ve kültürüne hâkimiyetten geçmektedir.

Binlerce yıllık devlet ve imparatorluk saltının varisi olan Türkiye Cumhuriyeti, bu mücadelede ayakta kalabilmek için tarihini, sanatını, kültürünü ve medeniyetini öncelikli olarak dipdiri ve canlı tutmalı; tarihini yeniden okuyup gözden geçirmeli ve temellerini sağlamlaştırılmalıdır. Bunun da yegâne yolu dili ve dilin içindeki sözünü ettiğimiz o değerleri koruyup yaşatmaktan geçmektedir. Çünkü unutulmuş veya atılan her bir kelime, kavram, deyiş, deyim, atasözü kültür ve medeniyet binasından bir sütunun devrilmesi demektir. Her ölen kelimenin, her yiten kavramın, aslında bir değer öldüğünün göstergesi olduğunun idrakinde olmalıyız. Bunların yanında şu noktalara da dikkat çekmek yerinde olacaktır:

1-Dil ve kültür; etle tırnak gibi birbirinden ayrılması kabil olmayan bir bütünlük içinde görülmeli ve yabancılara yönelik ders araç gereçlerinin hazırlanmasında bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

2-Yabancılara yönelik ders araç gereci hazırlamak bir milli mesele olarak addedilmeli ve resmî kurumlar nezdinde bu işin temel ilkelerinin belirlendiği ve takibinin de yapıldığı bir denetim merkezi kurulmalıdır.

3-Türk dünyası ve diğer yabancılar için hazırlanacak ders araç gereçlerinin mutlaka farklı konu ve içerikleri ihtiva eden mahiyette hazırlanması icap etmektedir.

4-Türkçe öğretimi araç gereci hazırlayacak yazarların, mutlaka daha evvel Türkçeyi yabancılara veya soydaş halklara öğretmiş kişilerden seçilmesine öncelik verilmelidir.

5-Dil öğretmek aslında aynıyla kültür ve medeniyet aktarımı olarak algılanmalı; öğreticilerin milli kültür ve medeniyet değerleriyle donanmış olmalarının gerekliliği göz ardı edilmemelidir. Bundan dolayı, bu alana has uzman öğreticilerin yetişeceği lisans seviyesinde bölüm açılmasının, mevzubahis meseleye bir nebze çözüm getireceği bilinmelidir. Açılacak bölümde Türkçe alan bilgisi derslerinin yanında Türk edebiyatı, Türk tarihi, Türk kültür ve medeniyeti, Türk sanatı, Türk sineması, Türk müziği, Türk halk bilimi, Türk spor tarihi, Türk siyasi ve içtimai tarihi, İslam dini ile ilgili temel bilgi ve değerler, Anadolu medeniyetleri gibi alanlar da öncelikli olarak okutulmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde veya sınırları dışında, Türkiye Türkçesini öğrenmiş her ferdi, Türkiye ve Türk devleti, milleti, kültürü ve medeniyetini tanıması, özümsemesi ve içselleştirmesi; öğrendiği bu medeniyetin ve dilin gönüllü elçisi olabilmesi, Türkçe öğretimi esnasında muhatap olacağı ders içerikleri ve öğreticinin kültür ve medeniyet sahasındaki donanımı ile doğrudan ilgilidir.

Kısaltmalar

TİKA: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurumu

Kaynakça

- Aka, B. E., & Nur, F. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımına Yönelik Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 10 (12), 371-386.
- Arslan, N., & Durukan, E. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 247-265.
- Barcın, S. (2018). Türk Soylulara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarım Aracı Olarak Atasözleri ve Deyimlerin Kullanımı: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Altın Köprü Türkçe Öğretimi Ders Kitabı (B1 Seviyesi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, (2), 1-16.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler ve Çözümler*. İstanbul, Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Bayyurt, Y. (2011). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Kavramı ve Sınıf Ortamına Yansımaları*. D. Y. Bayyurt (Dü.) içinde, *Yabancılara Türkçe Öğretimi: Politika, Yöntem ve Beceriler İçinde*. Ankara, Anı Yayıncılık, 29-42.
- Boylu, E., & Başar, U. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Kültürel Boyutu:Türkçe Kalıp Sözlerin Farslara Öğretimi. *TÜBAR(XLIII)*, 31-52.
- Bölükbaş, F., & Keskin, F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımında İşlevi. *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.
- Demir, A., & Açıık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *TÜBAR*, (30), 51-72.
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara, Pegem Akademi Yayınları.
- Duru, H. (2009). *Atasözleri ve Deyimlerin Yabancılara Öğretilmesinde Yöntem ve Teknikler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Er, K. O. (2006). Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.
- Gülay, N. (1988). Yabancılara Türkçe Öğretiminin Politik Önemi. *Dünyada Türkçe Öğretimi Dergisi*, 34-36.
- Gün, M., & Şimşek, R. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sosyo-Kültürel Yansımalar. *Turkish Journal of Primary Education*, 5(1), 46-58.
- Güngör, N. (1991). *Kültür-Eğitim-Dil Üzerine Görüşleri ile Z.Fahri Fındıkoğlu*. Ankara, Kültür Bakanlığı Yay.
- <http://www.halklailiskiler.com.tr>. 07 04, 2021 tarihinde <http://www.halklailiskiler.com.tr> adresinden alındı
- <https://aliharar.blogspot.com>. 04 09, 2021 tarihinde <https://aliharar.blogspot.com> adresinden alındı
- <https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr>. 03 30, 2021 tarihinde <https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr> adresinden alındı
- <https://tdk.gov.tr>. 03 25, 2021 tarihinde <https://tdk.gov.tr> adresinden alındı
- Kutlu, A. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1- B2 Seviyesi). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2), 697-710.
- Küçükler, N. (2010). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik, Sanatsal Uyarılarla Yapılandırılmış Etkinlikler Üzerine Bir Model Önerisi* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kürtül, İ., Kapağan, E., Kundakçı, M., & Bacaklı, Y. (2021). Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Stratejisi: Mevcut Durum Analizi ve Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler. *Journal of History Culture and Art Research*, 10 (1), 113-131.
- Mete, F., & Gürsoy, Ü. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Görüşler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 343-356.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Ö. Y. (2017). *Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri*. Ankara, Millî Eğitim Basımevi.
- Pehlivan, F. (2007). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Uğurlu, M. (2004). Türk Lehçeleri Arasında Kelime Eş Değerliği. *bilig*, 29-40.
- Ungan, S. (2020). Kültür ve Çeşitleri. A. Şahin (Dü.) içinde, *Dil ve Kültür*, Ankara, vizetek, 57-67
- Yiğit, M., & Arslan, M. (2014). Kültürel Etkileşimin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi: Arnavutluk Örneği. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, (10), 1-13.